

Звіт
про результати опитування здобувачів освітнього ступеня PhD щодо якості
освітньо-наукової програми «Психологія», якості викладання навчальних
дисциплін, якості контрольних заходів та критеріїв
оцінювання навчальних досягнень,
організації освітнього процесу, дотримання академічної доброчесності
під час реалізації освітньо-наукової програми «Психологія»

З 03 по 07 червня 2024 року було проведено опитування здобувачів вищої освіти освітнього ступеня PhD щодо якості освітнього процесу під час реалізації освітньо-наукової програми «Психологія» (далі – ОНП). Для проведення опитування було використано такі анкети:

1. Анкета для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня доктора філософії (PhD) щодо якості ОНП.
2. Анкета для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня доктора філософії (PhD) щодо якості викладання навчальних дисциплін в Рівненському державному гуманітарному університеті.
3. Анкета для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня доктора філософії (PhD) щодо якості контрольних заходів та критеріїв оцінювання навчальних досягнень у Рівненському державному гуманітарному університеті.
4. Анкета для здобувачів вищої освіти щодо якості організації освітнього процесу в Рівненському державному гуманітарному університеті.
5. Анкета для здобувачів вищої освіти освітніх ступеня бакалавра, магістра, доктора філософії щодо дотримання академічної доброчесності під час реалізації освітньо-професійних (освітньо-наукових) програм.

Опитування проводилось в режимі онлайн із використанням анкет, розроблених Центром якості РДГУ. В опитуванні взяли участь здобувачі I-IV курсів, які здобувають вищу освіту за ОНП «Психологія».

Проведене опитування дало змогу виявити такі думки респондентів:

1. За результатами аналізу відповідей на питання ***анкети для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня доктора філософії (PhD) щодо якості ОНП.***

В опитуванні взяли участь 10 аспірантів I-IV курсів.

Усі учасники опитування повідомили, що ознайомлені з ОНП «Психологія», та позитивно оцінили її зміст (у контексті забезпечення якісної підготовки доктора філософії з обраної спеціальності 053 «Психологія»): на 5 балів (70%) та 4 (30%) балів.

На питання щодо побажань стосовно зміни змісту ОНП (доповнення новими навчальними дисциплінами або вилучення зайвих освітніх компонентів) переважна більшість здобувачів заперечили необхідність таких змін (відповіді на кшталт «Наявних дисциплін достатньо», «Таких немає», «Зайвих дисциплін немає»). Утім два респонденти висловили думку про можливість розширення переліку вибіркових дисциплін та внесення до нього дисциплін, які допомагають формувати переважно фахові компетентності практичного психолога («Психологія інтернет залежностей», «Психологія взаємодії з ШІ», «Психологія реабілітації в післявоєнний час», «Медіапсихологія», «Сучасні підходи до психологічної допомоги»).

Здобувачі освіти дали оцінку основним аспектам ОНП (оцінки див. на рис. 1).

Рис. 1. Оцінки респондентами основних аспектів ОНП

Наведені у рис. 1 дані підтверджують загальну позитивну оцінку (4 і 5 балів) ОНП «Психологія» у контексті забезпечення досягнення цілей підготовки доктора філософії, наукових та навчальних інтересів аспірантів, реалізації їхніх індивідуальних освітніх траєкторій, здобуття компетентностей.

На думку респондентів, ОНП найкраще сприяє реалізації таких аспектів їхніх індивідуальних траєкторій, як врахування пізнавальних інтересів (90%) та професійних намірів (70%), вибір вибіркових дисциплін (80%). При цьому вони не повідомили про перешкоди, які заважають реалізації їхнього персонального шляху навчання.

У цьому контексті варто зауважити, що опитані відмітили свої результати в напрямі оволодіння соціальними навичками, а саме: мисленнєвими (когнітивними), мовними навичками та навичками творчої (90%), навчальними навичками та навичками самомеджменту (70%), комунікативними навичками (60%), управлінськими та стратегічними навичками (50%).

Опитувані висловили такі побажання і пропозиції щодо ОНП:

«Дякую, все добре!»; «Дякую ОНП влаштовує»; «Дякую, ОНП не потребує вдосконалення».

Висновки:

Таким чином, відповіді респондентів підтвердили загальну позитивну оцінку ОНП та її можливостей сприяти досягненню цілей підготовки доктора філософії, задоволенню наукових та навчальних інтересів аспірантів, здобуття необхідних компетентностей, реалізації індивідуальних освітніх траєкторій здобувачів.

Посилання: https://docs.google.com/forms/d/10Ydf73SLhvaK1bIxfz6eq_-LpPMBzwQb0P3g7srkBqI/edit

2. За результатами опрацювання відповідей на питання *анкети для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня доктора філософії (PhD) щодо якості викладання навчальних дисциплін в РДГУ* (брали участь 11 респондентів) було виявлено позитивні оцінки якості викладання навчальних дисциплін, що коливались у межах від 4 до 5 балів.

В опитуванні взяли участь 11 аспірантів I-IV курсів, які здобувають вищу освіту за освітньою програмою «Психологія».

Учасникам опитування було запропоновано оцінити представлені аспекти викладання за п'ятибальною шкалою, в якій 5 балів є найвищою оцінкою. У результаті було отримано позитивні оцінки (в межах 4 – 5 балів) освітнього процесу за низкою показників.

Зокрема опитані повідомили про виявлену до них повагу з боку викладачів, своєчасність надання докладної інформації про особливості вивчення навчальних дисциплін (кількість годин, відведених на її вивчення, структуру, правила підготовки та проведення навчальних занять, можливості накопичення балів, критерії оцінювання навчальних досягнень та ін), яку висвітлюють на першому занятті, та забезпечення доступу до необхідних методичних матеріалів.

На думку респондентів, викладачі навчальних дисциплін добре володіють відповідним навчальним матеріалом та надають його відповідно до завдань з вивчення своїх дисциплін.

Оцінки якості викладання навчальних дисциплін представлені у табл. 1.

Таблиця 1

Оцінки якості викладання навчальних дисциплін

Назви показників	Кількість респондентів, які надають оцінки, %					Середнє значення оцінок
	1	2	3	4	5	
Викладачі на першому занятті надають докладну інформацію про особливості вивчення навчальної дисципліни				9,1	90,9	4,9
Викладачі виявляють повагу до здобувачів вищої освіти, є демократичним і відкритим для спілкування з ними					100	5
Викладачі забезпечують доступ до методичних матеріалів, необхідних для вивчення навчальної дисципліни(навчальної програми, курсу лекцій, методичних рекомендацій, планів занять та ін.					100	5
Викладачі добре володіють навчальним матеріалом з навчальних дисциплін				18,2	81,8	4,8
Викладачі надають навчальний матеріал, який відповідає завданням викладання навчальної дисципліни, сучасним досягненням теорії і практики				9,1	90,9	4,9
Викладачі пояснюють значення своїх навчальних дисциплін для проведення наукових досліджень				9,1	90,9	4,9
Викладачі використовують різноманітні сучасні методи навчання				27,3	72,7	4,7
Викладачі враховують думку здобувачів освіти щодо вибору методів і форм навчання				18,2	81,8	4,8
Викладачі володіють технологіями дистанційного навчання				9,1	90,9	4,9
Викладачі надають своєчасну інформацію про				9,1	90,9	4,9

процедуру та критерії оцінювання під час проведення контролю знань здобувачів вищої освіти						
Викладачі об'єктивно оцінюють навчальні досягнення здобувачів вищої освіти					100	5
Викладачі аналізують досягнення здобувачів вищої освіти, дають поради та висловлюють зауваження щодо них					100	5
Середній бал						4,9

Учасники опитування залишили свої відгуки стосовно якості викладання навчальних дисциплін:

«Повністю задоволений рівнем викладання»;
«Зауважень немає»;
«Дякую, все добре!»;
«Все задовільняє»;
«Викладання навчальних дисциплін забезпечується професійно»;
«Рівень викладання задовольняє».

Висновки:

Таким чином, проведене опитування підтвердило високу якість викладання навчальних дисциплін під час реалізації ОНП «Психологія» і задоволеність здобувачів освітнього ступеня PhD такою якістю. Середня оцінка якості викладання становить 4,9 балів.

Посилання: https://docs.google.com/forms/d/1m_5bbsdKsFNSa86GFyTY6SNkOx-PRxVH8i_RB8Hlz9Y/edit

3. За результатами опрацювання відповідей на питання **анкети щодо якості контрольних заходів та критеріїв оцінювання навчальних досягнень в РДГУ** (брали участь 11 респондентів).

В опитуванні взяли участь 11 аспірантів I-IV курсів, які здобувають вищу освіту за освітньою програмою «Психологія».

У відповідях учасники опитування повідомили, що вони отримують інформацію щодо порядку та критеріїв оцінювання їхніх навчальних досягнень з пояснень викладачів, які викладають відповідні навчальні дисципліни та з електронних ресурсів через доступ до робочих програм або силабусів.

Опитані дали оцінки якості контрольних заходів та критеріїв оцінювання навчальних досягнень (табл. 2).

Таблиця 2

Дані щодо оцінки аспірантами якості контрольних заходів та критеріїв оцінювання навчальних досягнень

Назви показників	Кількість респондентів, які надають оцінки, %				
	1	2	3	4	5
Своєчасність отримання інформації про контрольні заходи (порядок, форми контролю та критерії оцінювання навчальних досягнень)				9,1	90,9

Чіткість і зрозумілість критеріїв оцінювання навчальних досягнень				9,1	90,9
Чіткість і зрозумілість правил проведення контрольних заходів				9,1	90,9
Дотримання викладачами правил проведення контролю				18,2	81,8
Дотримання викладачами критеріїв оцінювання навчальних досягнень				9,1	90,9
Створення викладачем сприятливої атмосфери для прояву навчальних досягнень				9,1	90,9
Прозорість і доступність системи накопичення балів				9,1	90,9
Об'єктивність оцінювання навчальних досягнень				9,1	90,9
Доступність інформації про порядок оскарження результатів оцінювання та повторного проходження контрольних заходів				18,2	81,8
Можливість оскарження результатів контролю навчальних досягнень					100

Як видно з табл. 1, здобувачі освіти позитивно оцінюють якість контролю, вважаючи його таким, що відбувається на високому (5 балів) або достатньо високому рівні (4 бали).

При цьому аспіранти повідомили, що їхні побажання щодо формування критеріїв оцінювання результатів навчання враховуються повністю (81,8%) або частково (18,2%).

На питання «Чи ознайомлені Ви з порядком оскарження результатів оцінювання та повторного проходження контрольних заходів?» було отримано ствердну відповідь від усіх респондентів. Як повідомили учасники опитування, випадків такого оскарження не було.

Пропозиції і зауваження щодо вдосконалення контролю навчальних досягнень не надходили.

Висновки:

Таким чином, результати опитування засвідчили позитивні оцінки здобувачів ступеня PhD щодо якості контролю та підтвердили, що контроль під час опанування ОНП проводиться відповідно до критеріїв і правил, які своєчасно доводяться до відома аспірантів, є прозорим і об'єктивним.

Посилання:

<https://docs.google.com/forms/d/1F1qdz1xPNSoAuKUP2fLXXdGiRk9bNxfcLA9Ts35qBk8/edit>

4. За результатами опрацювання відповідей на питання **анкети щодо якості організації освітнього процесу в РДГУ** (брали участь 10 респондентів) було зафіксовано позитивні оцінки (5 і 4 бали), що відображено у табл. 3:

Таблиця 3

Результати опитування здобувачів ступеня PhD щодо якості організації освітнього процесу в РДГУ

№№	Питання анкети щодо оцінки якості вибраних аспектів освітнього процесу	Кількість відповідей, %				
		1	2	3	4	5
1	Відповідність навчальних дисциплін майбутній спеціальності				20	80

2	Організація викладання навчальних дисциплін (зручність розкладу, дотримання розкладу викладачами, зручність навчальних аудиторій)				10	90
3	Методичне забезпечення навчальних дисциплін (курс лекцій, плани практичних (лабораторних занять, семінарів), питання до контрольних заходів, методичні рекомендації з підготовки практичних занять (лабораторних занять, семінарів), виконання самостійної роботи)				20	80
4	Доступ до інформаційних ресурсів РДГУ				20	80
5	Ефективність методів навчання				20	80
6	Інноваційність методів навчання				20	80
7	Якість взаємодії з викладачами під час вивчення навчальних дисциплін				10	90
8	Забезпечення можливості представити себе і результати своєї праці під час вивчення навчальних дисциплін				10	90
9	Дотримання засад студентоцентризму під час викладання навчальних дисциплін				10	90
10	Доступність і своєчасність інформування про критерії оцінювання навчальних досягнень				20	80
11	Доступність і своєчасність інформування про правила проведення контрольних заходів				10	90
12	Відповідність контрольних заходів правилам проведення				10	90
13	Доступність і своєчасність інформування про можливості оскарження результатів контрольних заходів				20	80
14	Об'єктивність контрольних заходів				20	80
15	Якість дистанційного навчання				10	90
16	Рівень задоволення якістю засвоєних компетентностей у результаті вивчення навчальних дисциплін				10	90

Висновки:

Відповіді здобувачів науково-освітнього ступеня PhD щодо якості організації освітнього процесу засвідчили позитивне ставлення до його основних аспектів (середня оцінка 4,85 бала).

Посилання:

<https://docs.google.com/forms/d/1LuZnV3lGrsMPI2YtuWllgtleAZ3q0CC2ST31G5LIgs4/edit>

5. За результатами аналізу відповідей на питання *анкети щодо дотримання академічної доброчесності під час реалізації ОНП*.

В опитуванні взяли участь 11 аспірантів I-IV курсів.

Відповіді учасників опитування дали змогу констатувати їх серйозне ставлення до проблеми академічної доброчесності, оскільки у своїх оцінках її значущості в отриманні якісної освіти вони зазначили найвищий бал (5).

Як з'ясувалось, усім здобувачам освіти відомо про документи, якими регулюється система забезпечення якості освіти в РДГУ. Інформацію щодо проблеми академічної доброчесності опитані отримали з вебсайту університету та від науково-педагогічних працівників.

Зокрема опитані повідомили, що їм відомі правила цитування наукової інформації.

До основних проявів академічної недоброчесності респонденти віднесли: академічний плагіат – 30%; самоплагіат – 20%; списування – 20% (надано 10 відповідей).

Учасники опитування оцінили рівень поширення проявів академічної недоброчесності за 5-бальною шкалою (подається середня оцінка): серед здобувачів освіти – 1,2 бала; з боку науково-педагогічних працівників – 1 бал.

Основними причинами академічної недоброчесності респонденти вважають нестачу часу для підготовки власної оригінальної роботи (45,5%), звичку використовувати тексти без посилань на автора (27,3%), брак досвіду з підготовки власної роботи (27,3%),.

При цьому усі аспіранти вважають доцільним перевіряти дисертаційні роботи на наявність плагіату, а також піддавати перевірці кваліфікаційні роботи (70%), статті (60%), тези (40%), курсові роботи (40%).

На запитання щодо використання ШІ 9,1% аспірантів підтвердили, що використовують його у своєму навчанні; 63,6% опитаних зазначили, що використовують його частково, а 27,3% заперечили, що вдаються до допомоги штучного інтелекту. На їх думку, ШІ допомагає швидко знаходити необхідну інформацію для виконання завдань і підготовки до навчальних занять та контрольних заходів (55,6%), працювати з матеріалами іноземною мовою (66,7%), вивчати іноземні мови (44,4%), генерувати ідеї для написання есе та створення презентацій (22,2%), генерувати різноманітні тестові завдання, що допомагає ефективно готуватися до іспитів (11,1%), аналізувати помилки та шукати правильні відповіді під час виконання тестів (11,1%), знаходити релевантні наукові статті й дослідження за заданими критеріями (66,7%), аналізувати великі обсяги даних (33,3%), генерувати нові гіпотези для дослідження на основі аналізу наявних даних (11,1%).

Учасники опитування висловлювали свою обізнаність стосовно наявності в РДГУ програмного забезпечення для автоматичного виявлення плагіату в роботах здобувачів освіти і оцінили ефективність його використання на 5 (63,6%), 4 (27,3%) та 3 (9,1%) бали.

На питання щодо заходів протидії академічній недоброчесності аспіранти вважають ефективними роз'яснювальні бесіди (45,5%) та тренінги (54,5%).

Опитані запропонували різноманітні заходи проти порушників академічної доброчесності: м'які, що полягають у зниженні оцінки за роботу (27,3%), поверненні роботи на доопрацювання (72,7%),. Водночас окремі здобувачі освіти погоджуються з тим, що наслідками подібних порушень мають бути суворіші санкції, що полягають у відмові у зарахуванні роботи (27,3%) та у повторному проходженні оцінювання (36,4%), відмові в присудженні наукового ступеня (63,6%) або його позбавленні за умови виявлення плагіату (18,2%).

Основні пропозиції, які надійшли від учасників опитування, щодо подолання недоброчесності, полягають у посиленні уваги до належної просвіти здобувачів освіти усіх ступенів («Проведення факультативних курсів щодо правильного та доброчесного щастосування ШІ в освітній діяльності», «Проводити просвітницьку роботу щодо академічної доброчесності») та формуванні доброчесного середовища зі стійкою політикою та правилами («Продовжувати дотримуватись політики доброчесності», «Встановлення чітких правил дотримання академічної доброчесності та покарання за її порушення»).

Висновки:

Отже, проведене опитування підтвердило, що аспіранти усвідомлюють необхідність дотримання принципів доброчесності як основи забезпечення якісної освіти, обізнані з документами щодо академічної доброчесності та відповідними правилами, розуміють причини недоброчесності та визнають необхідність застосування санкцій за допущені порушення. Водночас опитані визнають, що в академічному середовищі ще зустрічаються певні прояви академічної недоброчесності з боку здобувачів (рівень такого прояву вони оцінили в 1,2 бали) та (в окремих випадках) зі сторони науково-педагогічних працівників.

Хоча переважна більшість респондентів позитивно оцінила ефективність перевірки науково-дослідницьких робіт студентів, аспірантів, науково-педагогічних працівників, вони пропонують ще й інші шляхи подолання академічної недоброчесності, до яких відносять просвітницькі заходи та реалізацію політики доброчесності в освітньому закладі.

Посилання: <https://docs.google.com/forms/d/1KXCTn2vF7koD3HGwxe2o8-MMEa71pTdSVpkavcJE3MU/edit>